

Изјава на Министерката за одбрана – Радмила Шекеринска по средбата со словенечкиот колега,
Матеј Тонин

Охрид, 27.08.2021 г.

Добредојде во Охрид, во градот и регион кој што не случајно е еден од 28-те градови кои УНЕСКО ги прогласи за светско, културно и историско наследство. Сакам да кажам дека апсолутно не е случајно тоа што, првата дестинација која што ја планиравме за колегата Матеј Тонин е токму Охрид. Го одбравме Охрид не само бидејќи е познат како најубавото нешто што Северна Македонија може да го понуди, туку и заради тоа што сакавме во посетата и видливо да ја покажеме нашата благодарност која што три децении ни ја дава пријателска Словенија. Но, и да ја покажеме нашата лична благодарност заради големата помош која што министерот за одбрана на Република Словенија, г. Матеј Тонин, ни ја даде во можеби најтешките моменти оваа година.

Министерот Тонин беше првиот колега на кој што се обртив кога нашата држава се соочи со навистина огромен бран на пожари низ цела држава. И во тие моменти кога сфативме дека огнената стихија ги надминува македонските капацитети, одлучивме да бараме помош од нашите пријатели. Одговорот стигна веднаш, во период од едно деноноќие од колегата Тонин, и тоа во форма на навистина сериозна бројка на пожарникари, со соодветна опрема, со пожарничарски возила, кои веднаш беа упатени да помогнат на нашите луѓе, нашите пожарникари, нашите војници во Малешевијата. Затоа сакам без заобиколување и на самиот почеток, иако тоа не беше главна тема на нашите денешни дискусии, да кажам огромно благодарам и во мое лично име, и во име на владата и во име на цела држава. И до Словенија, но особено до нашиот пријател Матеј Тонин. Нема да го забораваме овој гест, како што велат, пријателот на кој можеш да се потпреш во тешки времиња е вистински пријател. И Словенија и овој пат покажа дека е вистински пријател. Сакам да ве информирам дека ова попладне заедно со колегата Тонин ќе замине во Берово за да може колегата да се увери и директно во разговор со градоначалникот со населението во Берово, колкав гест и колкава помош, во најтешките моменти дадоа на овој регион. Се разбира дека денеска зборувавме за многу важни и многу пошироки прашања од помошта која што ни ја даде Словенија. Во делот на одбраната, со Словенија имаме одлична соработка, која што сега со нашето членство во НАТО дојде и на едно повисоко ниво. Но, како двајца министри за одбрана на земји членки на НАТО, денеска се разбира дека состанокот го започнавме со нашата длабока загриженост и силна осуда на она што вчера се случи во Кабул, во Авганистан, во нападите во кои животите ги изгубија и војници и цивили. И сакаме ова неоправдано, неразбирливо, неприфатливо насилство силно да го осудиме, и да кажеме дека и како членки на НАТО силно ќе се спротивставиме и на ваквиот развој на настаните во Авганистан. Навистина ги споделивме нашите искуства во поглед на ситуацијата со наши граѓани или војни лица во Авганистан. Северна Македонија навреме успеа да ги донесе своите офицери и војници дома. Во јуни месец објавивме крај на нашиот ангажман во Авганистан и буквално сите припадници на армијата заедно со медицинскиот тим кој требаше да биде во Авганистан според иницијалните планови до септември, успеавме буквално секој без било какви жртви, без било какви ризици да го вратиме во татковината уште во текот на месец јуни.

Во изминативе неколку месеци како влада направивме сè и да обезбедиме сигурно враќање и на нашите граѓани кои беа таму и во индивидуална режија, кои што работеа за одредени контрактори, и навистина среќна околност особено во светло на овие настани е што буквално сите тие успеавме да ги вратиме со помош на сојузниците дома, навреме. Меѓутоа, она што се случува сега во Авганистан, не е само закана за безбедноста на цивилните, за граѓаните, воените структури кои што се сè уште таму на терен, туку и генерална опасност за регионот, а кога тој регион е загрозен, тие последици ги чувствуваме и на европско тло. Сакам да ве информирам дека ги споделивме нашите проценки околу тоа дека состојбите во Авганистан можат да зрачат и бран и притисок врз границите на Европа, преку илегалната миграција. И дека и ЕУ и ние државите во овој регион ќе мора да ги засилиме своите капацитети а да ја гарантираме и сопствената стабилност и сигурноста на нашите граници.

Во делот на одбранбената соработка, ние имаме историја на многу интензивни заеднички вежби, во Словенија и во Северна Македонија. Таа ќе продолжи. Она што сакам да го највам е дека во 2022 година планираме, и денеска го потврдивме тоа, заедничко учество, практично учество на контингент од Армијата на Република Северна Македонија како дел од словенечките трупи во НАТО мисијата во Латвија, таканаречената Enhanced Forward Presence (Засилено истурено присуство). Посетивме пред два месеци ги посетивме словенечките трупи таму, заедно со колегата Тонин, разговараме колку е таа мисија добра за извежбување на трупите, за интероперабилност, за искуство на 30-тата најнова членка на НАТО, како што сме ние, и јас очекувам дека веќе од јуни 2022 година, ние ќе можеме да ги испраќаме првите офицери и војници, заедно со своите словенечки колеги, да заминат на оваа мисија во Латвија.

Она што денеска можеби најдетално го разговаравме е проблем, или област која што е најдиректно поврзана со почетокот на мојата изјава. Пожарите кои што ја зафатија државата на почетокот на ова лето, не потсетија колку се важни системите за заштита, за цивилна заштита, за заштита и спасување, за управување со кризи. Во владата донесовме одлука дека на системот му требаат навистина сериозни реформи. И ние како МО ја добивме задачата да работиме на таков предлог на закони кој што ќе значи реформа, не само на финансирањето на овој систем, туку и начинот на кој системот функционира. Ние зборувавме колку е важна опременоста на нашите пожарникарски единици, но и во комуникација со Матеј спомнавме дека опремата не е доволна, туку дека треба и вистинско искуство, знаење, обуки и систем кој што едноставно брзо, исполнително функционира. Затоа се договоривме дека, практично, двете министерства ќе започнат сега многу поблиска соработка во делот на реформи на овој систем, не само делот на противпожарна заштита, но со особен фокус на противпожарната заштита каде што Словенија има навистина огромно искуство и многу позитивни резултати. Сакам да се заблагодарам на мојот словенечки колега што буквално наидовме на отворени врати. Ќе добиеме експертска помош, ќе испратиме наши тимови, пожарникарски и оние советодавни, на буквално обука во Словенија како системот најдобро да функционира. Ние веќе разговаравме и со Европската Унија за користење на фондови, обезбедивме поддршка и од страна на Светска банка за реформи во овој сектор, но знаете како, многу полесно е да учите од некој кој што добро го поставил системот и кој е подготвен да ви даде поддршка.

Затоа, дозволете ми да завршам со тоа што ќе кажам дека Северна Македонија и Словенија отсекогаш имале иста визија за регионот. Стабилен, со добри меѓусоседски односи, насочен кон Европската Унија и НАТО, и насочен кон економски просперитет.

Оваа визија ја поаѓаме и ние во секторот за одбрана и затоа денеска се договоривме дека уште во текот на оваа година ќе излеземе со еден многу поамбициозен договор за стратешка соработка во областа на одбраната, со кој што сите овие иницијативи ќе ги направиме поефикасни, полесни, побогати, а се надевам дека нашиот пример, нашата иницијатива ќе ја следат и во двете влади, и навистина она што го чувствуваат и граѓаните, а тоа е дека помеѓу Словенија и Северна Македонија има искрено пријателство, ќе можеме да го потврдиме и ние на политичко ниво.

Свесни сме за нашата одговорност, особено сега како членки на НАТО, свесни сме дека со членството во НАТО, нашето партнерство стана вистинско сојузништво и дека можеме да бидеме поамбициозни, а дека со таа наша одбранбена амбициозност, ќе помогнеме да ги отвораме и европските влади кои Словенија како претседавач со Европската Унија постојано се труди да ни ги држи отворени.

Така што, ми беше задоволство што денеска можам да ве примам како домаќин во прекрасниот Охрид, се надевам дека доброто време ќе не послужи за да може министерот да види, не само работа, туку и малку од охридските убавини, и се надевам дека тоа ќе биде само мал гест да се заблагодариме за голема помош.

Благодарам.